

Dit jaar zijn er twaalf schepen met slecht rondhout aangekomen die, de een meer de ander minder, voor vertrek van nieuw voorzien moesten worden. Daardoor is er nu gebrek aan masten, stengen en ra's, waardoor er drie schepen met onvoldoende rondhout op de rede liggen. [fol. 1768] Daarom verzoekt men beleefd dat er aan de bestelling daarvan grote aandacht wordt besteed. Onder de zeevarenden zijn negen oproerige scheepstimmerlieden van Onrust gehaald en, na een disciplinaire terechtwijzing, op de equipagewerf te Batavia, dan wel op de rede geplaatst. Daarom is op 2 augustus 1765 het voorstel van het hoofd van Compagnies zeemacht Nicolaas Houtingh overgenomen)

--- om het logement der timmerlieden ten voormelde eilande te laten verdeelen en afschieten in bijzondere vacken, voor ieder baksvolk apart, ter voorkoming dat deselve des nagts geene gelegenheid hebben om elkander te beledigen, en om in cas van disordre te kunnen weeten bij welk baksvolk 'tzelve is voorgevallen. En waarom ook, eevenals op de equipagiewerff hier geschied, van half uur tot half uur de ronde zal moeten worden gedaan.

Hoe wijnig de heilzame ordres bij de zeevaart in het algemeen dikwils g'observeerd worden ons weder tot onstigting klaar gebleeken zijnde bij de affugie van den gewezen schipper op Rotterdam Pieter Matthijs Joele door het, in weerwil onser zo nadrukkelijke beveelen, aandoen van Madras. Zoo hebben wij, om daartegens na vermogen opnieuw te voorzien, den 8 oktober bij renovatie en ampliatio beslooten bij een ordonnantie de overheden der na de West van Indiën navigeerende scheepen te verbieden het aandoen van plaatsen buyten die hunner destinatie en vooral de rhee de of havens van Europeesche mogentheden, tenzij bij de uytterste zeenood, en dat geen 's Compagnies comptoir kan besteevent worden sub paene van deportement en inhabiliteit voor alle die den Scheepsraad uytmaken, zijnde degeene die daarin zitting hebben.

Fol. 1768v-1769v.

(Als de eerste gezaghebber op een schip toch eigenmachtig naar een verboden plaats wil varen, hoeft men hem niet te gehoorzamen en als hij daarbij blijft, dan moet hij in arrest gehouden worden tot het eerste kantoor waar men naartoe gaat. Het gezag moet dan overgaan op de opperstuurman, of de eerste officier onder de gezaghebber. [fol. 1770] De resoluties van 25 oktober, 28 november en 13 december 1765 laten zien dat de zeevaart alle aandacht krijgt. De eerste resolutie betreft de aanvulling door de baas-kaartenmaker Gerrit de Haan van een stenen rif op een diepte van 6 vadem ten noordoost ten oosten van het Menseneterseiland³¹ op de kaart van Straat Sunda. Bovendien is een geleidelijk aangegroeid eiland vier mijl buiten de rede van Batavia ingetekend onder de naam Monnikendam. Bij de resolutie van 28 november 1765 is aan het hoofd van de zeemacht Nicolaas Houtingh een kaartje overhandigd, dat is gemaakt door de opzichter van de equipage te Makassar Jacobus Heezb. De gouverneur te Makassar Cornelis Sinkelaar heeft dit opgestuurd. Op deze schetskaart zijn de ontdekte droogten en stenen in de vaarweg van Batavia naar Makassar ingetekend, die op de gewone kaarten zullen worden overgenomen. In de resolutie van 13 december 1765 is besloten aan de gezaghebbers van de patrouillevaartuigen voor Ambon [fol. 1771] een kaart mee te geven van de zeeën rond Ambon. Deze is te Batavia getekend op grond van de waarnemingen van de opperstuurman Jacob de Klerk op zijn patrouilletocht in dit voorjaar langs de zuid- en noordkust van Ceram. Hij gaat met deze vaartuigen weer terug naar Ambon. De gezaghebbers moeten alle riffen, stenen en droogtes, alle baaien, inhammen en krekken na precieze peiling op deze kaart intekenen en in hun journalen beschrijven. Nadat ze daarvan een nette kaart hebben gemaakt, zullen alle gegevens in de thans gebruikte kaarten worden overgenomen, nadat ze zijn onderzocht. De ondervinding leert dat sommige scheepsofficieren nalatig zijn in het opgeven van de gebreken aan schepen en vooral van die welke slechts op reis aan het licht kunnen komen. Dit

31 Zie Grote Atlas van de Verenigde Oost-Indische Compagnie II, p. 46/47 onder.